

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3131/2019. (VI. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.726/2017/4. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 56.Pf.630.064/2017/4. számú ítélete, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 18.P.I.21520/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Nagy & Trócsányi Ügyvédi Iroda – dr. Pigler Csaba ügyvéd, 1126 Budapest, Ugocsa utca 4/B.) eljáró indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.726/2017/4. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 56.Pf.630.064/2017/4. számú ítélete, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 18.P.I.21520/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági döntésben megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapját képező kártérítési per előzménye az indítványozó és a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság között létrejött, a budapesti 4. számú metróvonal I. szakaszának kivitelezésére vonatkozó vállalkozási szerződés, majd az ebből származó elszámolási vitából eredő választottbírói eljárás volt. A választottbírói eljárás során a Választottbírói eljárás – a jogvitában álló felek egybehangzó kérelmére – az alkotmányjogi panasz közvetlen előzményét jelentő kártérítési per alperesét rendelte ki igazságügyi szakértőnek. Az alperes igazságügyi szakértő a szakértői véleményét a választottbírói eljárás folyamán terjesztette elő. Az indítványozó a Választottbírói eljárás előtt folyó pert elvesztette. A Választottbírói eljárás az alperes igazságügyi szakértő szakértői díját 6 728 000 forintban állapította meg, aminek viselésére az indítványozót kötelezte.
- [4] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz közvetlen előzményét képező perben a választottbírói eljárásban kirendelt szakértő kártérítés megfizetésére kötelezését kérte. Az alperes szakértő – szerinte – jogellenes magatartására tekintettel a választottbírói eljárásban szakértői díjként kifizetett összeget elsődlegesen szerződésszegéssel okozott, másodlagosan szerződésen kívül okozott kár megtérítése, míg további 1 000 000 forintot üzleti titoksértésből fakadó kára megtérítése címén kért megítélni.
- [5] Az elsőfokú bíróság 18.P.I.21520/2016/7. számú ítéletével a keresetet elutasította, míg az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság 56.Pf.630.064/2017/4. számú ítéletével azt helybenhagyta. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítélete indokolásában az indítványozó által állított szerződésszegéssel okozott kárra vonatkozó érveléssel összefüggésben a Kúria hangsúlyozta, hogy nem helytálló az indítványozónak az az okfejtése, hogy a választottbírói eljárásban kirendelt szakértő a peres felekkel létrejött szerződés alapján látná el szakértői feladatát. Kiemelte, hogy az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló – azóta hatályon kívül helyezett – 2005. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Iszt.) 1. § (1) bekezdése értelmében az igazságügyi szakértő bíróság, illetve más hatóság kirendelése (mint hatósági aktus), vagy megbízás alapján jár el; ezek pedig egymást kizárják. Amennyiben a szakértő megbízás alapján jár el, a szakértői tevékenység a bírósági vagy hatósági eljárásról kívül esik, annak eredménye az eljárásban való felhasználása esetén sem esik azonos megítélés alá a kirendelt szakértő véleményével.
- [6] Kimondta a Kúria azt is, hogy helyesen jártak el a bíróságok akkor is, amikor az alperes szerződésen kívüli kártérítési felelősségének hiányát állapították meg. A Kúria szerint annak megítélése, hogy egy peres eljárásban előterjesztett igazságügyi szakértői vélemény a kirendelésben foglalt, illetőleg a szakértői tevékenységre

irányadó jogszabályokban előírt követelményeknek megfelel-e, az érdemi döntés meghozatalánál felhasználható-e, kizárólag az adott perben eljáró bíróság, illetve ennek érdemi határozatával szemben benyújtott jogorvoslati kérelmet elbíráló bíróság feladata. A perben érintett fél a szakértői vélemény helyességét az adott eljárásban vonhatja kétségbe, és ennek megalapozottsága tekintetében is az adott perben eljáró fórum, illetve jogorvoslati fóruma foglalhatnak állást. Helyesen fejtették ki az eljáró bíróságok, hogy más perben a szakértői vélemény megalapozottsága nem vizsgálható.

- [7] Végül a Kúria szerint helyesen foglaltak állást az eljáró bíróságok az üzleti titoksértés kérdésében is. Kiemelte azt is, hogy az indítványozó nem tett az eljárás folyamán arra vonatkozó tényállítást, hogy az alperes a szakmai konzultációk során az üzleti titok fogalma alá eső adatot illetéktelen részére kiadott volna, továbbá ennek megállapítására alkalmas bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [9] Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy szerinte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.726/2017/4. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 56.Pf.630.064/2017/4. számú ítélete, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 18.P.I.21520/2016/7. számú ítélete az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésével és az Alaptörvény – csak felsorolás szintjén megjelölt – 28. cikkével ellentétes, az alábbiak szerint.
- [10] Az indítványozó – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének vélt sérelme körében előadott – álláspontja szerint a bíróságok az alperes igazságügyi szakértő felelősségéről nem döntöttek, így arról sem, hogy a szakértő jogszerűen járt-e el, az lszt. 1. § (1)–(2) bekezdéseiben foglaltaknak eleget tett-e. Ebből következően a támadott ítéletek elzárták az indítványozót attól, hogy bíróság előtt bizonyíthassa a kirendelt szakértő jogsértő eljárását. Véleménye szerint a kirendelt szakértőre vonatkozó szabályok nem zárják ki, hogy egy másik pernek a szakértő magatartása legyen a tárgya, ehhez képest az eljáró bíróságok mellőzték a szakértő eljárásának a vizsgálatát.
- [11] Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok jogszabályi alap nélkül mellőzték a kirendelt szakértő eljárásának érdemi vizsgálatát. A jogalkotó ugyanis nem fogadott el olyan jogszabályt, mely kimondaná a kirendelt szakértők polgári jogi felelőtlenségét, ennek ellenére a bírósági döntésekből következően az lszt. 1. § (1)–(2) bekezdéseiben foglaltak nem kényszeríthetők ki. Az indítványozó szerint a támadott döntésekkel a bíróságok megfosztották attól, hogy az igazságügyi szakértő kötelezettségszegésével szemben hatékony jogvédelemben részesüljön. Álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sérti az is, hogy az első- és másodfokú ítélet az okozatosság hiányára hivatkozva mellőzte a kirendelt szakértő perbeli magatartása jogellenességének vizsgálatát, és ennek nem adta indokát.
- [12] Az indítványozó szerint azáltal, hogy egyrészt a bíróságok figyelmen kívül hagyták az igazságügyi szakértő felelősségére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, másrészt saját jogot alkottak, sérül az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, és R) cikk (2) bekezdése is. Álláspontja szerint a Kúria ítéletének, illetőleg az ítélet indokolása [16] bekezdésének nincsen jogszabályi alapja, így az jogalkotásnak minősül.
- [13] Az indítványozó érvei alátámasztására több alkotmánybírósági határozatra, valamint más európai jogrendszerben követett joggyakorlatra hivatkozott.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [15] Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [16] 3.1. Az indítványozó alaptörvény-ellenesnek, az Alaptörvény 28. cikkébe, C) cikk (1) bekezdésébe, valamint az R) cikk (2) bekezdésébe ütközőnek tartja a támadott bírósági határozatokat. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Abtv. 27. §-a értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet

alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [17] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése, valamint az Alaptörvény – egyébként indokolás nélkül, pusztán felsorolás szintjén hivatkozott – 28. cikke nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így arra alkotmányjogi panasz sem alapítható {lásd például: 3079/2019. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [17]; 3065/2019. (III. 29.) AB végzés, Indokolás [39]; 3034/2019. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ennek megfelelően az indítvány e vonatkozásában nem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [18] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően a bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [20] 3.3. Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában előadott indokolásával összefüggésben az Alkotmánybíróság – ismertetett gyakorlatának figyelembe vételével – a következőkre mutat rá.
- [21] Az eljáró bíróságok által is hangsúlyozottan a kirendelt igazságügyi szakértő – mint bizonyítási eszköz – szakvéleményét a választottbíróság aggálymentesnek, és ítélezése alapján fogadta el. Az elsőfokú bíróság kifejezetten hangsúlyozta, hogy a választottbíróság a döntését a szakértői vélemény ismeretében hozta meg, és a szakértői díj nem a szakértő magatartásával vagy a munkája minőségével volt összefüggésben, hanem a választottbíróság érdemi döntésével (az indítványozó ugyanis elvesztette). Az állandó bírói gyakorlatra hivatkozva kimondta azt is, hogy valamely ügyben hozott döntés alapjául szolgáló megállapítások utóbb másik perben nem vitathatók; illetve a választottbírósági ítélet hatálya azonos a jogerős bírósági ítéletekével, vagyis a felek között a jogvitát végleges hatállyal rendezzi.
- [22] Az indítványozó ugyan arra hivatkozott, hogy az eljárás tárgya nem maga a választottbírósági döntés, hanem kizárólag az, hogy kötelezhető-e az alperes igazságügyi szakértő a jogellenes eljárásából fakadó kár (ami a szakértői díj összegével azonos volt, sérelemdíjjal kiegészítve) megtérítésére, és szerinte erre a bíróságok nem adtak választ. Az Alkotmánybíróság szerint azonban az indítványozó állításával ellentétben a bíróságok érdemben vizsgálták a kirendelt igazságügyi szakértő felelősségét, és arra a következtetésre jutottak, hogy a kár megtérítésének valamennyi előfeltétele hiányzik, erre tekintettel az indítványozó állításait nem találták megalapozottnak. Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó a kirendelt igazságügyi szakértő ellen kezdeményezett kártérítés megfizetése iránti perrel közvetetten a választottbírósági ítélettel szemben egy olyan jogorvoslati lehetőséget kívánt megnyitni, melyet egyébként a vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem tesznek lehetővé. Az Alkotmánybíróság szerint – egyezően a bírósági döntésekben foglaltakkal – valamely bírósági határozat alapjául szolgáló szakértői megállapítások utóbb nem, csak a konkrét eljárás során, annak (rendes vagy rendkívüli) jogorvoslati keretein belül vitathatók.
- [23] 3.4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.726/2017/4. számú ítéletében, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 56.Pf.630.064/2017/4. számú ítéletében, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 18.P.I.21520/2016/7. számú ítéletben foglaltakkal kapcsolatosan nem állított a bírói döntést érdemben befolyá-

soló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 28.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1673/2018.

